

עפ"ג 43714/01/21 - שי דנינו נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

7 באפריל 2021
עפ"ג 43714-01-21 דנינו נ' מדינת
ישראל

לפני כבוד סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן
כבוד השופטת גילת שלו
כבוד השופט יעקב דנינו
המערער:
נגד
המשיבה:

מדינת ישראל

פסק דין

המערער הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של כניסה למקום מגורים כדי לבצע גניבה, גניבה, והחזקת סם לצריכה עצמית.

לפי עובדות כתב האישום המתוקן בהן המערער הודה, בתאריך 09.06.19 בסמוך לשעה 05:00 המערער נכנס לבית המתלון דרך חלון המטבח שהיה פתוח, במטרה לבצע גניבה, גנב מתוך מגירה שקית ובה קנאביס רפואי שהמתלון החזיק כדין, במשקל לא ידוע, והחזיק בסם ללא היתר כדין.

שירות המבחן ערך תסקיר על המערער ממנו עולה כי המערער בן 25, רווק. נעדר עבר פלילי. שירת שירות צבאי מלא. טרם מעצרו עבד בחברה בתחום המזון ולמד לתעודה בניהול פרויקטים ובניין. משפחתו נורמטיבית. מסר כי לאחר שחרורו מהצבא החל לצרוך קנאביס בנסיבות חברתיות. בסמוך למועד ביצוע העבירות חווה משבר רגשי על רקע פרידה מבת זוג איתה היה בקשר במשך מספר שנים, וצריכת הסמים שלו גברה והפכה לאינטנסיבית ויומיומית. מאז מעצרו נמנע לחלוטין משימוש בסמים. בדיקות שתן שמסר נמצאו נקיות מסם. המערער הודה בעבירות. סיפר שהמתלון היה חבר קרוב שלו וכי ניסה ליצור אתו קשר על מנת לעשן יחד אותו ומשלא הצליח להשיגו טלפונית נכנס לדירתו ולקח את הסם. לדבריו, הניח שלחברו לא תהיה בעיה שיקח ממנו סם גם ללא רשות. תיאר בושה ואשמה בשל ההליכים המשפטיים, והביע צער על הפגיעה במתלון. ציין כי בעקבות האירוע הם אינם בקשר יותר. שירות המבחן שוחח עם המתלון. המתלון מסר שלא התיר למערער להיכנס לביתו ולקחת את הסם המשמש לו תרופה. הוא ביטא דאגה רבה למערער ואמר כי אינו מעוניין שדבריו יפגעו בעתידו של המערער.

שירות המבחן סקר את גורמי הסיכוי והסיכון של המערער וציין כי קיימת רמת סיכון להמשך מעורבות פלילית ללא קבלת טיפול. המערער הסכים להשתלב בטיפול קבוצתי, והומלץ להטיל עליו 150 שעות של"צ, פיצוי למתלון, צו מבחן למשך שנה, והתחייבות להימנע מעבירה ואף הומלץ לשקול את ביטול הרשעתו.

התביעה עתרה לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 12-24 חודשי מאסר בפועל, ולהטיל על המערער עונש בשליש התחתון של המתחם, לצד מאסרים מותנים, קנס, התחייבות ופיצוי משמעותי למתלון.

ההגנה עתרה לבטל את הרשעת המערער ולאמץ את המלצת שירות המבחן. ציינה את נתוני המערער ונסיבותיו, את

הודאתו המידית ואת שיתוף הפעולה שלו עם שירות המבחן, וביקשה לתת לו הזדמנות להמשיך בחייו ללא כתם ההרשעה.

בית המשפט קמא קבע כי עניינו של המערער אינו מצדיק לבטל את הרשעתו. עמד על הערכים המוגנים בעבירות בהן הורשע המערער; על מדיניות הענישה הנוהגת לגביהן; ועל נסיבות ביצוע העבירות; וקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 10 ל- 18 חודשי מאסר בפועל. אשר לעונש הראוי למערער, ציין את נסיבות המקרה כעולה מדברי המערער בשירות המבחן, ואת המלצת שירות המבחן, וקבע כי בנסיבות יש לקבוע את עונשו של המערער בחריגה ממתחם העונש ההולם, בשל שיקולי שיקום. בסופם של דברים הטיל על המערער מאסרים על תנאי, צו מבחן למשך שנה, 150 שעות של"צ, התחייבות בסך 7,500 ₪ למשך שלוש שנים, שלא יעבור כל עבירת רכוש שהיא פשע או עבירת סמים שהיא עוון, ופיצוי למתלונן בסך 5,000 ₪.

מכאן הערעור, המופנה כלפי סכום ההתחייבות ותנאי הפעלתה, וסכום הפיצוי.

ב"כ המערער טוען כי בית המשפט קמא ציין בגזר דינו שהמערער הורשע בעבירות של פריצה לבית מגורים והחזקת סם שלא לצריכה עצמית, בעוד הוא הורשע בעבירות של כניסה לבית מגורים לשם ביצוע גניבה, והחזקת סם לצריכה עצמית. לטענתו, יתכן שטעויות אלה גרמו לכך שבית המשפט יקבע סכום התחייבות גבוה במיוחד. טען, כי אין הצדקה לקביעת סכום התחייבות כזה לעבירת סמים מסוג עוון ולקביעת פיצוי בסך 5,000 ₪ בנסיבות בהן לא נגרם נזק ממוני ממשי. טען לקושי של המערער לעמוד בתשלום הפיצוי וביקש להתערב ברכיבי ההתחייבות והפיצוי.

ב"כ המשיבה הודיעה שהמתלונן, שגם הוא משיב בערעור, לא התייצב משום שלא קיבל הזמנה לדיון, ושהוא הסכים לוותר על הפיצוי שנקבע לו. אשר לרכיבי ההתחייבות, טענה, כי בית המשפט קמא קבע את עונשו של המערער לפי שיקולי שיקומו והתחשב בו, ורכיבי ההתחייבות הוא הרכיב העונשי הממשי היחיד. וביקשה לדחות את הערעור.

קראנו את כל החומרים הנוגעים לענין ושמענו את טיעוני הצדדים, והחלטנו לקבל את הערעור.

התחייבות היא רכיב עונשי בעל מאפיינים מיוחדים. בדומה למאסר על תנאי אין לה ביטוי ממשי מידי והיא ממומשת רק כאשר הנאשם עובר בתוך התקופה שנקבעה בגזר הדין עבירה המפעילה אותה. אך בשונה ממאסר על תנאי, בית המשפט המרשיע נאשם בתוך תקופת ההתחייבות בעבירה שהתחייב להימנע ממנה, מחויב לצוות על תשלום סכום ההתחייבות במלואו ואינו יכול להימנע מהפעלת ההתחייבות תוך הארכת תוקפה וגם אינו יכול להורות על תשלום חלקי מתוך סכום ההתחייבות.

מאפיינים אלה צריכים להילקח בחשבון בעת קביעת ההתחייבות ותנאיה, תוך נתינת הדעת בין היתר למניעת מצבים שיחייבו בעתיד את בית המשפט להטיל חיוב כספי על נאשם בסכום שאינו עומד ביחס הולם לעבירה המפעילה.

הדברים הבאים שנאמרו בנושא זה ברע"פ 4123-17 **ירדן שוחט נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו. מיום 25.6.18) מדברים בעד עצמם.

"מכל מקום, כפי שבתי המשפט צריכים להיות ערים לאפשרות של הפעלת מאסר על תנאי בעתיד, ולהיות ערים לאפשרות של הפעלת מאסר חלקי קנס (מח"ק) (ע"פ 4919/14 אזולאי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו])

(6.3.2017) (להלן: עניין אזולאי), כך על השופטים להיות מודעים לאפשרות של הפעלת התחייבות כספית. בעניין אזולאי כתבתי כי "השורה התחתונה העולה מן הדברים היא 'שופטים הזהרו בקנסותיכם, בפריסותיכם ובמח"קכם". על כך אוסיף כעת "וגם בהתחייבויותיכם".

עבירת סם מסוג עוון יכולה להתבטא בין היתר בהחזקת כמות קטנה של סם לצריכה עצמית ואפילו בהחזקת כלי לצריכה עצמית של סם. הטלת עיצום כספי בסך 7,500 ₪ על מעשים כאלה, איננה מידתית. בנגזר מכך, גם הטלת התחייבות בסכום כזה על קטגוריה כללית של עבירות סמים מסוג עוון, היכולות להתבטא במעשים קלים יחסית, אינה מידתית.

בהתחשב באמור אנו קובעים שההתחייבות שנקבעה למערער תחול רק על עבירות רכוש שהן פשע. והמערער יחתום על התחייבות נוספת בסך 1,000 ש"ח להימנע במשך שנתיים מהיום מעבירות סמים מסוג עוון. אם המערער לא יחתום על התחייבות כאמור בתוך שבוע הוא יאסר למשך יממה.

אשר לסכום הפיצוי.

סעיף 77 בחוק העונשין קובע -

"הורשע אדם, רשאי בית המשפט לחייבו, בשל כל אחת מן העבירות שהורשע בהן, לשלם לאדם שניזוק על ידי העבירה סכום שלא יעלה על 258,000 שקלים חדשים לפיצוי הנזק או הסבל שנגרם לו".

הוראה זו מאפשרת לבית המשפט לפסוק לנפגע עבירה פיצוי על הנזק שנגרם לו מביצוע העבירה על ידי הנאשם. בדומה לתביעת נזיקין, פיצוי כזה יכול להינתן על נזק ממוני וגם על נזק שאינו ממוני, ומטבע הדברים סכום הפיצוי צריך לעמוד ביחס מתאים לנזק שנגרם ומכל מקום הוא לא יכול להיות גבוה ממנו.

בהתחשב בכך שהנאשם נכנס לדירת המתלונן דרך חלון פתוח, מבלי לגרום כל נזק לדירה. ושהנזק הממוני הישיר נוגע לשווי הסם שנגנב על ידי המערער, שבנסיבות יש להניח שהוא לא רב. ובהתחשב בסכום שהמערער הספיק לשלם למתלונן מתוך הפיצוי בו חויב ובעמדת המתלונן המוותרת על סכום הפיצוי שטרם שולם לו, אנו מעמידים את סכום הפיצוי שעל המערער לשלם למתלונן על סך של 1,500 ₪.

ניתן והודע היום כ"ה ניסן
תשפ"א, 07/04/2021 במעמד
הנוכחים.

יעקב דנינו, שופט

גילת שלו, שופטת

אליהו ביתן, סגן נשיאה